

Japonska vlada zapretila z blokado kitajskega obrežja

Prave posvarjene pred vmešavanjem v konflikt na Daljnem vzhodu, kajti Japonska bo smatrala vsako zunanjo pomoč Kitajski za sovražni čin. Velika panika med prebivalci v Nankingu. Deževni nalivi ovirajo japonske vojne operacije

Paris, 18. nov. — Japonski uradniki v Bruslju, Belgija, so danes zapretili z blokado kitajskega obrežja. Parnikom zunanje države, ki bi vozili bojne potapljalnice kitajski armadi, bodo izstrelila zaprtja. Francozi in drugi krogi vidijo v tem naznanju svarilo državam, naj držejo roke proč od japonsko-kitajskega konflikta. Japonski uradniki so tudi izjavili, da bodo smatrali vsako zunanjo pomoč Kitajski na sovražni čin, če bo katarkoli država prisločila Kitajski na pomoč. "Ako bo bruseljska konferenca osvojila sklep, da je treba pomagati Kitajski, tedaj bomo razglasili blokado v smislu mednarodnega zakona", je dejal predstavnik tokijske vlade v Bruslju.

Ta pretnja je nadaljnji dokaz, da se bo Japonska upirala vsakemu pritisku s strani držav, ki bi poslane svoje reprezentante na bruseljsko konferenco, da razpravljajo o akciji, ki naj bi prisilila tokijsko vlado na ustavitve sovražnosti. Japonska odprto izjavlja, da ji je treba preprečiti, da države, ki so jo obtožile kršenja pogodbe o integralnosti kitajskega ozemlja.

Konferenca si je vzela odmor, ko je obsodila Japonsko, ki ji ograža svetovni mir. Obnovila se bo v ponedeljek in se bo ukvarjala s kazenskimi postopki napram Japonski, ki je kršila washingtonsko pogodbo z intenzivno kitajsko ozemlja.

Nanking, 18. nov. — Masni beg prebivalstva iz Nankinga, glavnega kitajskega mesta, se nadaljuje. Kitajske avtoritete so opozorile nebojevnike, naj se umaknejo v notranjost dežele. Nanking je glavno mesto samo po sebi, kajti iz mesta ne bežijo samo civilni prebivalci, temveč tudi člani kitajske vlade. Vse te, ki vodijo iz Nankinga v notranjost Kitajske, so natrpale in begunci.

Predsednik Nankinga Lin Sen je danes petih vladnih svetov, ki so pod centralno oblast, so že odločili proti Čungkingu, glavnemu mestu province Sečevan. Ti vladni uradniki so na poti iz Hankow, v mesto, ki leži 300 milj zapadno od Sanghaja.

Sanghaj, 18. nov. — Odpor kitajskih brambovcev je deloma prenehal na drugi obrambni črti, čeprav se, kakor vse kaže, vsaj zaenkrat ustavili prodiranje japonske armade proti Nankingu. Japonske vojne operacije na tej fronti ovirajo tudi deževni nalivi. Kitajci so konsolidirali svoje sile na vsej črti, ki je dolga 100 milj in se razteza od Fua-ang do reki Jangtae proti zalivu Hangčev. Japonske vojske, ki so prodirale ob progi Sanghaj-Nanking železnice, so ustavljene, ko je general Chang Fah-kwei, poveljnik kitajske armade na tej fronti, odredil ofenzivno v bližini Kašinga.

Fašističen arzenal odkrit v Parizu

London, 18. nov. — Daily Herald je včeraj prejel vest iz Pariza, da je pariška policija odkrila ogromno tajno zalogo orožja in ročnih granat, nabojev in bomb italijanskega in nemškega izdeleka. Policija je zaplenila vso zalogo, skoro dva tona, ki se je nahajala v središču Pariza v kletih poslopja, ki je bilo na tistem spremenjeno v skladišče. Aretiran je ni bil noben od tistih, ki so bili v tistem času, toda policija išče voditelje te neke fašistične organizacije.

Domače vesti

Obiski

Chicago. — V četrtek sta obiskali gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete Helena Ulepl in njena hči iz Mulberryja, Kans.

Vesti iz okolice Pittsburgha. Presto, Pa. — Dodatno poročilo o samomoru Jos. Avbija: nesrečnej se je obesil v zaporu v Pittsburghu. Zaprl so ga na obtožbo, da je zlorabil ali hotel zlorabiti dve majhni deklici. Koliko je na tem resnice, še ni znano. Pokojni Avbij je imel grocerijsko prodajalnico in bil je dobrega značaja kolikor so ga rojaki poznali. — Pri žogometni igri se je hudo pobil Rudy Knez, ki se zdravi doma. — Rudy Drobnič je bil zelo poškodovan pri avtomobilski nesreči in nahaja se v bolnišnici Mercy v Pittsburghu.

— Pri zadnjih volitvah je bil izvoljen za občinskega komisarja George Usnick, predsednik angleško poslujočega društva št. 669 SNPJ. — V Pittsburghu je 16. novembra umrla Frances Zepuhar, stara 64 let in rojena v Gabru pri Semicu v Beli Krajini. Bila je članica društva 118 SNPJ, dalje društva 81 KSKJ in SZZ. — John Ban, tajnik društva 118 SNPJ, je že dva tedna v bolniški postelji. Zdravi se doma. Želja članov je, da čim prej okreva.

Star pionir umrl

Viriden, Ill. — Zadnje dni je tu umrl Anton Šupar, star 76 let in rojen v Dobravi pri Trebnju na Dolenjskem. V Ameriki je živel 48 let, in sicer v Carbon Hillu, Ill. 10 let, ostali čas pa v Viridenu. Bil je ustanovitelj društva 44 SSPZ. Tu zapušča ženo, tri odrasle sinove in hčer.

Iz Clevelanda

Cleveland. — V bolnišnici je umrl Joe Čermelj, star 49 let in doma iz Krilja pri Ajdovščini na Primorskem. V Ameriki je bil 25 let in v Pennsylvaniji zapuščal sestro.

Čiščenje v Rusiji: predsednik Ukrajine obtožen

Moskva, 18. nov. — Mihael Bondarenko, predsednik sveta ljudskih komisarjev v sovjetski republiki Ukrajini, je bil aretiran in obtožen, da je v zvezi s separatističnim gibanjem. Enakega prestopka je bil obtožen Ljubčenko, prejšnji predsednik ukrajinske vlade, ki je izvršil samomor 30. avgusta t. l.

Riga, Letaka, 18. nov. — Boris Pohvalinski, prvi tajnik tukajšnjega sovjetskega poslanstva, je odpoval v Moskvo pred nekaj dnevi, v menda že v zaporu na obtožbo, da je sodeloval v intrigah proti Stalinu.

Sedeče stavke v avtni industriji

Okrog 21,000 delavcev prizadetih

Detroit, Mich., 18. nov. — Dve sedeči stavki sta izbruhnili v avtni industriji, ki sta paralizirali produkcijo avtov v tovarnah korporacije General Motors. Okrog 21,000 delavcev je prizadetih, toda uradniki unijske so izjavili, da niso odobrili oklica stavk. Stavki sta izbruhnili, ko je unijska obnovila organizatorično kampanjo med delavci v Fordovih tovarnah.

Stavki sta v tovarni Fisher Body Co. v Pontiacu in v tovarni Cadillac Motor Co. v Detroitu. Obe kompaniji sta podružnici korporacije General Motors. Ako se bo boj nadaljeval, bo morala nadaljnja tovarna korporacija v Pontiacu ustaviti obrat.

William Munger, direktor avtne unijske, je dejal, da je korporacija provocirala sedečo stavko v tovarni Fisher Body Co. v Pontiacu, ko je odslovila večje število delavcev.

Člani unijske so včeraj razpečevali letake med Fordove delavce v Dearbornu. Tamkajšnja policija jih je zagotovila, da jih ne bo preganjala, če ne bodo stopili na kompanijsko zemljo.

Pogajanja med Anglijo in Nemčijo

Angleški diplomat do- spel v Berlin

Berlin, 18. nov. — Vikont Halifax, predsednik vladnega sveta v angleškem kabinetu, je včeraj došel v Berlin, kjer bo imel več razgovorov z vodilnimi nacijski. Ti razgovori bodo morda imeli vpliv na razvoj bodočih zgodovinskih dogodkov.

Halifax je bil včeraj gost Konstantina von Neuratha, nemškega zunanjega ministra, danes pa bo odpoval v Obersalzberg, Bavarska, kjer se bo sestal z diktatorjem Hitlerjem. S tem obiskom bo Halifax pokazal, da hoče Anglija utrditi svoje odnose z nacijo Nemčijo. Na poti proti Hitlerjevemu domu bo Halifax spremljal nemški zunanji minister. Po konferenci s Hitlerjem se bo vrnil v Berlin, kjer bo v soboto gost generala Goeringa, letalskega ministra.

pozvan, naj se takoj povrne v Moskvo. Njegov šef Brodovski, sovjetski poslanik v Letaki, ki je odpoval v Moskvo pred nekaj dnevi, v menda že v zaporu na obtožbo, da je sodeloval v intrigah proti Stalinu.

MILITARISTIČNE AKCIJE USTAV- LJENE V ŠPANJI

Uradni odnosi med
Anglijo in španskimi
fašisti

TOKIO PRIZNA FRANCOV REŽIM

Hendaye, Francija, 18. nov. — Zimsko vreme je paraliziralo militaristične operacije na vseh španskih frontah. Nobena stran ne poroča o bitkah. Zunanji opazovalci situacije pravijo, da je prihod zime zmešal račune generalu Francu, vrhovnemu poveljniku fašistične armade, ki se je pripravil na ofenzivo na vseh bojiščih. Ta se je imela pričeti zadnji ponedeljek. Franco je napovedoval, da bo v nekaj tednih vojna končana s porazom lojalistov na vsej črti. Nastop zime je zavlekel vojne operacije več mesecev.

London, 18. nov. — Robert Hodgson je bil včeraj imenovan za glavnega "trgovinskega agenta", ki bo kot tak reprezentiral Anglijo pri španskem fašističnem režimu. Njegov glavni stan bo v Salamanci, kjer je sedež Francovega uporniškega režima. On bo nadziral vse druge angleške agente v mestih, ki so pod kontrolo španskih fašistov.

Španski poslanik v Londonu je vložil protest proti tej akciji angleške vlade. V protestu pravi, da ne bodo imele uradnih stikov s fašisti, ki so v revoluci proti postavljeni španski vladi.

Tokio, 18. nov. — Nemčija in Italija sta informirali tokijsko vlado, da bosta priznala japonski režim v Mandžuriji kakor hitro ona prizna Francovo fašistično režim v Španiji. To se bo najbrž zgodilo v nekaj dneh.

Koki Hirota, zunanji minister, je informiral ostale člane japonskega kabineta, da sta Nemčija in Italija apelirali na japonsko vlado, naj prizna Francovo režim. Istočasno je list Asahi napovedal, da bo ta diplomatska poteza ojačila zvezo med Japonsko, Nemčijo in Italijo proti komunizmu.

Vodja farmer-laboritov v Minneapolisu umrl

Minneapolis, Minn. — Thomas E. Latimer, vodja farmer-laboritov in bivši župan tega mesta, je naglo umrl. On je v zadnjem poletju ponovno kandidiral za župana, a je bil poražen. Poznan je bil kot delavski odvetnik in igral je veliko vlogo v progresivnem političnem gibanju v severozahodnih državah. Rojen je bil v Ohlu in delal je v srebrnih rudnikih v Idaho predno se je preselil v Minnesoto. Tu je študiral na državni univerzi in dobil odvetniško diplomu.

Mečkanje s progra- mom Roosevelta

Green tudi pomaga pri
mečkanju

Washington, D. C., 18. nov. — Obe zbornici se še vedno ogibljeta prvih štirih točk Rooseveltovega programa za izredno zasedanje, a slika pa v ospredje peto točko glede olajšave bizniškega davčnega bremena.

Odslek za delo v nižji zbornici je včeraj sklenil z 19 proti osem glasovom, da ne predloži zbornici zakonskega načrta za minimalno mezdo in maksimalni delovnik, dočim Rooseveltovi zastopniki zbirajo podpise za petico, na podlagi katere zbornica lahko gre preko odsleka in vzame načrt v raspravo.

Burbonskim demokratom z juga, ki so proti zakonu minimalne mezde, je včeraj prisločila na pomoč tudi Ameriška delavska federacija oziroma njen predsednik Green, ki je poslal tri zastopnike pred odslek za delo z argumentom, da federacija želi revizijo tega zakonskega načrta.

V senatu nadaljujejo obstrukcije proti antilincarskemu zakonu. Roosevelt noče, da bi se kongres v tem zasedanju bavil s tem zakonom, toda burbonci so ga nalašč spravili na dnevni red, da traja čas in ovirajo delo, zaradi katerega je bil kongres sklican k izrednemu zasedanju. Senatorja Pat Harrison (Mississippi) in Josiah W. Bailey (North Carolina), oba nazadnjaška demokrata, sta pa včeraj grmela za odpravo vseh davkov na business.

Nova stavka časni- karjev na vzhodu

Izdajatelj priskočil na
pomoč sodnik s strogo
injunkcijo

Bayone, N. J. — (FP) — Novinarji pri Bayone Timesu so se naveličali zavlačevanja kolektivnega pogajanja s strani uprave lista in zastavkali. Izdajatelj so sporočili, da se ne vrnejo na delo, dokler ne prizna unijske delavnice.

Računali pa so brez krmarja, brez policije in sodišča. Eno uro po formiranju piketne linije, ki je držala nazaj tiskarje, je prišla policija in spravila tiskarje v tiskarno. Takoj nato je sodnik Charles N. Egan postregel izdajatelju s strogo začasno sodniško prepovedjo, ki časniki unijski in njenim članom prepoveduje "promoviranje, delovanje, vodenje in udeležbo v stavki proti izdajatelju." Z drugo besedo: sodnik je stavko absolutno prepovedal.

Na protest pokrajinskega urada CIO, ki se je obrnil na guvernerja in predsednika obeh zbornic legislature, je bila sodnijska prepoved potem modificirana. Sodnik je prvotno najbrže ni niti prečital. Potem je iz nje črtal prepoved stavke. Časnikarska unijska je nedavno izvajala veliko zmago v Wilkes-Barre, Pa., kjer je s kratko stavko uklonila vse štiri liste in dobila unijsko delavnico za delavce v vseh departmentih.

Pogajanje med CIO in ADF odloženo

Washington. — Mirovno pogajanje med CIO in ADF je bilo zopet odloženo do 29. novembra. Po sklepu zadnje konference bi se imelo obnoviti 18. nov. Odloženo je bilo na prošnjo zastopnikov Ameriške delavske federacije, ker bi se nekateri, med njimi George M. Harrison, predsednik konference, ne mogli udeležiti radi drugih unijskih zadržkov.

ELINORE HERRICK BRANI DELAV- SKO RAZSODIŠČE

Direktorica svari obe
delavski frakciji pred
napadanjem

ODBOR JE NEPRI- STRANSKI

New York. — (FP) — Elinore M. Herrick, načelnica pokrajinskega delavskega odbora, je posvarila obe unijski frakciji pred neosnovanim napadanjem zveznega delavskega odbora, češ, da je pristranski napad CIO ali obratno. Ona pravi, da tako napadanje "igra direktno v roke nasprotnikom organiziranega delavstva."

Svoj zagovor delavskega odbora opira na dveletni rekord, v katerem analizira 1470 zadev v New Yorku, New Jerseyju in Connecticutu, s katerimi so prišle unijske CIO, ADF in neodvisne pred delavski odbor.

Od 1350 zahtev za kolektivno pogajanje so jih unijske CIO vložile 743 ali 55%, 515 ali 38.2% unijske ADF, neodvisne unijske pa 92 ali 6.8%. Razveljavljenih ali umaknjenih je bilo 133 zadev unijske ADF in 98 zadev unijske CIO, ter osem neodvisnih unijske. Samo v eni industriji je bilo razveljavljenih 24 zahtev unijske ADF za tovarniške volitve, ker niso predložile nobenih dokazov o članstvu.

V 645 slučajih, v katerih je delavski odbor skušal enostransko Wagnerjev delavski zakon, je bilo 61.5%, v katerih je bilo prizadetih 75,976 delavcev, izravnanih med unijski CIO in podjetniki brez obravnave. Na ališen način je bilo poravnanih tudi 382 ali 55.1% pritožb unijske ADF, v katerih je bilo prizadetih 32,038 delavcev. Od 84 pritožb neodvisnih unijske pa je bilo medsebojno izravnanih le 16.7%, kar po mnenju Herrickove pomeni, da so neodvisne unijske veliko šibkeše, ko pride do kolektivnega pogajanja, kakor pa ni CIO ali ADF.

Napadi na delavski odbor po mnenju Herrickove oglašajo "mirno izravnavanje" delavskih sporov in tudi delavski zakon. Ona zanika, da bi se podjetnikom godila kakšna krivica, ali da ne bi imeli pravice priti s zahtevami pred delavski odbor na enak način kakor unijske.

"Vsak proučevalec delavstva ve, da so pravice delodajalcev že dolgo protektirane po zakonu," pravi direktorica pokrajinskega odbora. "Namen Wagnerjevega zakona je, da protektira fundamentalno pravico delavstva do organiziranja za medsebojno pomoč in protekcijo. Ta pravica je taka kakor pravica podjetnikov, ki se lahko pridružijo trgovski zbornici ali podjetniški zvezi, ne da bi bili podvrženi obtožbam enostranstva. Faktično ima vsak podjetnik, ki je pripravljen držati se zakona, priložnost, da dobi pomoč delavskega odbora pri reševanju delavskih odnosov."

Kar se pa tiče moči delavskega odbora glede izravnavanja unijskih pritožb ali zahtev proti podjetnikom s posredovanjem, to je brez formalnega postopanja proti obtoženci, je po izjavi Herrickove v veliki meri odvisno od moči unijske. Šibkost ali moč vsake unijske je "glavni faktor, ki odloča relativno voljo podjetnika glede izpolnjevanja delavskega zakona."

To poročilo Herrickove in obramba delavskega odbora je bilo izdelano predno je zvezno delavsko razsodišče razveljavilo kolektivno pogodbo med elektrarsko unijsko ADF in Consolidated Edison Co. v New Yorku. Razsodišče jo je razveljavilo, ker je bila sklenjena za kulisami in proti volji in želji velike večine delavcev pri tej družbi, ki so se organizirali v unijski CIO, družba (izšla na 3. strani.)

Slika kaže zborovanje članov volilnega odbora v neki vasi v tartarski sovjetski republiki. Na 12. decembra se bodo vršile parlamentarne volitve na podlagi nove ustave v vseh republikah sovjetske unijske.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna na Zdravniški (Ivan Čič) in Kanado
\$4.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.00 na četrt leta; na Čiču
in Čiču \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; na Internetu
\$8.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$6.00 per year, Chicago and Canada \$7.50 per year,
foreign countries \$8.00 per year.

Časopis za prosveto — Rokopisni dopisi in zamisli
glaslo se ne vračajo. Rokopisni dopisi morajo biti jasni, po-
stavi, drži, pomeni itd.) se vsebujejo v slovenski ali v angleški
jezikovni pisavi.

Advertising rates on agreement — Manuscripts of communi-
cations and illustrations will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Naslov na vas, kar ima slika s Hovom
PROSVETA
1807-09 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE PROTESTANT PRESS

138

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Gibanje slovenske grupe Fisher
Body, lokal št. 45

Cleveland, Ohio. — Ta grupa
pošrtvovalnih delavcev priredi
plesno veselico ali "Carnation
dance" dne 18. dec. v Slov. de-
lavskega doma na Waterloo rd.
Odbor je sklical sejo za 4. de-
cembra, to je na soboto ob 7.30
zvečer, da se bolj pogovorimo,
kako in kaj, da bo veselica bolj-
še uspela. Vabimo slehernega
Slovence, da pride na ta ples,
kajti naš namen je: pomagati
najbolj revnim družinam, kate-
rih očetje niso bili poklicani na-
zaj na delo. Milo se stori člo-
veku posebno v božičnem času.
Prazniki brez kruha, obleke,
premoaga in prazna nogavica za
uboge malčke. 1400 delavcev
ni bilo poklicanih nazaj na delo
in tudi ne bodo. Mnogo teh
družin bo lačnih čez to zimo.
Kje naj dobijo ti siromaki delo
ali podporo? Zato se moramo
tisti, ki malo delamo, zavzeti in
nekoliko olajšati njih gorje. V
slogi je moč!

Mnogo slovenskih žensk in
deklet dela v tovarni Fisher
Body, in seveda tudi moških.
Vidi se, da mnogo žensk, pa tu-
di mnogo moških, ne zahaja na
redne ali izredne seje, pa naj
bo seja slovenske grupe ali
skupna seja. — Danes delamo
v tej tovarni, ne kakor bi se člo-
veku spodobilo, ampak kakor
živina. Plačo dobijo samo od
kosa. Mnogo teh žensk zasluži
danes komaj po \$4 ali \$4.50 na
dan. Vsa krivda pade na de-
lavca ali delavko. Kompanija
ti odloči, koliko dela zahtevamo
od tebe, toliko ti številu ko-
sov, koliko jih moraš narediti,
če ne ti, jih bo pa kdo drugi.
Ako bi bila aloga, bi lahko klju-
bovali kompaniji, ker ni sloge,
se pa kompanija veseli naše ne-
vede in nealge: "Vidiš, pa smo
jih ugnali!" se posmehujejo za
tvojim hrbtom. Bojazen je
strašna bolezen. "Oh, če ne
bom naredila, me bodo layofali."
Forman (predelavec) vidi ti-
sto bojazen — bere se ti na
obrazu! Če bi ti ukazal, da se
vlezi, da bo drva sekal na tebi,
ali bi tudi to storila?!

Slovenka, ali se res ne boš
prebudila? Se tavaš v temi.
Misliš, da se ne da živeti druga-
če. Ako bi me bolj počasi de-
lale, bi še marsikatera druga
ženska imela priliko priti nazaj
na delo, ker pa ti vse sama na-
rediš, mora pa tvoja sosedka
stradati. Depresije ne bo ni-
kdar konec, ker si jo delavec
sam ustvarja. Unija sama ti
ne more prinesiti pečenih pi-
ščancev na mizo, ako ne boš ti
uniji pomagala. Misliš, da je
to dovolj, le da plačajo članari-
no, vse drugo ti je postranska
stvar? Izgovarjaš se, da nimáš
časa priti na sejo. Če bi ti kom-
panija rekla: danes in jutri ali
vsaki dan boš delala po 16 ur,
kdo bo pa takrat pazil na tvoje
otroke? Kajti to je prvi izgo-
vor pri ženski: nimam nikogar,
ki bi pazil na otroke. Če bi pa
delala noč in dan, takrat naj pa
otroci pazijo sami sebe.

V tovarni Fisher Body dela
okrog 400 žensk, in koliko jih
pride na sejo? Po 4 ali 5 do 10
največ. Ne mislite, da vas ho-
čem kritizirati; to je le majhen
opomin. Prosim vas, pridite na
sejo slovenske grupe! Tudi tu-
kaj potrebujemo ženske. Na
te seje pridejo samo 4 delavke
tovarne Fisher Body. Ta seja
bo 4. dec. — Na teh sejah delavci
izvedo mnogo, kar bi jim bilo
drugače prikrito.

Mnogokrat slišim ljudi, ki me
vprašajo, kdo pa je ta "sloven-
ska grupa", ali so odepjeni od
lokal št. 45? Nikakor ne! Mi
nimamo nobenega opravka s
članarino. Ta grupa slovenskih
pošrtvovalnih delavcev je bila
ena najbolj aktivnih skozi stav-
ko in tako smo dobili še nadalj-
no dovoljenje, da obdržujemo
mesečne seje, kar se nam vidi
zelo koristno. Imamo vedno do-
bre govornike, ki so nam v vel-
ik poduk. Bolj izobraziti slo-
venskega delavca in dati mu po-
datke prave unije, to je naloga.
Kajti mnogokrat se je treba bo-
riti proti divjim levom, in ti
levi so nam mnogokrat kos, ker
mi nimajo zadosti moči.

Da porazimo te orjake, po-
trebujemo še mnogo izobrazbe.
Vedeti je treba, kako se glasuje
na unijah sejah. Zgodi se, da
predsednik da na glasovanje
predlog, kateri pa bi moral biti
porazen, člani pa glasujejo
zani, ne vedo pa popolnoma nič,
kakšen pomen ima. To se je
zgodilo pred zadnjo nedeljo v
mestni dvorani na izredni seji
lokal št. 45. Predsednik je dal
predlog na glasovanje, da se
odobrijo načrti Homerja. Mar-
tina. Jerry Strauss je dal do-
datek k temu predlogu, da se
načrti odobrijo, če bodo taki,
kakršne je milwaukee konvenci-
ja sprejela. Videli in slišali ste
sami, da predlog je bil sprejet
in dodatek zavržen. Razume se,
da člani niso bili prav podučeni.
Mi moramo te stvari vedeti, ako
si hočemo ohraniti čisto in do-
bro unijo.

Na isti seji so se vršile tudi
volitve delegatov za konferen-
co, ki se je vršila dne 13. in 14.
nov. v Detroitu. Nominiranih
je bilo precej aktivnih članov,
ki so nominacijo tudi sprejeli,
izid volitev je pa izšel s porazom.
Zakaj? Zato, ker naši
člani in članice ne obiskujejo
sej!

Pripomba: Na veselici bosta
igrala dva orkestra, in sicer Pe-
čanov in Slejkov. Gospodična
Pelan nam bo zapela dve pesmi
iz opere Prva ljubezen in go-
spodična Artelj jo bo spremlja-
la na glasovir. Radio, vreden
\$50, se bo oddal osebi, ki bo ta-
ko srečna. Listke lahko dobite
na veselici dan pri vходу v
dvorano.

Anna Urbas, tajnica.

Domače in starokrajске vesti
Sharon, Pa. — V Prosveti je
bila prošnja za pomoč gasilsko-
mu društvu v Ponovi vasi na
Dolenjskem že dvakrat priobče-
na. Takrat sem objubil, da bom
objavil imena prispevalcev o-
ziroma darovalcev. To storim
pозnejše.

Do danes sem nabral vsoto
\$13. Ker pa je to "nesrečna" šte-
vilka, upam, da ne bo ostalo pri
njej, temveč da se bo gotovo še
kateri oglasil s kakim kvodrom,
tako da bomo to neprijazno šte-
vilko prekoračili.

Baš danes sem čital v Pro-
sveti kratko poročilo Antona
Pritekla iz stare domovine, v ka-
terem piše, da so v Ponovi vasi
pri Grosuplju dne 11. okt. na ce-
sti ob dolgi njivi, lasti Ivana No-
vaka, mojega svaka, ki živi tu-
kaj, našli Heleno Goršič, po do-
mače Mohorica, ki jo je zadel
mrtvoud. Stara je bila 80 let.
Njen mož, ki je umrl pred šest-
imi leti, je bil dalj časa v Ame-
riki in je s seboj prinesel tudi
nekak "penzijo", kajti od
kompanije je prejemal vsak
mesec \$20. Dobro sta se imela
z ženo, denarja jima ni zmanj-

kalo — vsak mesec je prišel
"frišen" denar.

Ko sem se preteklo poletje
mudil v Ponovi vasi na obisku,
sem govoril tudi z omenjeno po-
kojno ženo. Tisto poslopje, v
katerem je ona stanovala, je
kupilo gasilsko društvo, da ga
preuredi v gasilski dom. Rekli
so mi takrat, da bodo morali do-
biti ranjo sobo v najem. Sedaj
je mrtva. Dalje piše Tone, da
je po kratki bolezni zlatenici u-
mrl tudi šentjurski župnik An-
ton Medved v starosti 68 let.
Tudi z njim sem govoril pretek-
lo poletje. Tone Pritekel naj še
večkrat poroča in objavi vse no-
vice, ker jih radi čitamo!

V Prosveti sem tudi čital vest
o smrtni nesreči na lovu, ko so
se ljubljanski lovci peljali na
lov pod Tabor, kjer je Župano-
va jama, in tam se je Filipu
Vodopivcu sprožila puška in
krogla iz nje ga je smrtno za-
dela. Vsekakor premalo pre-
vidnosti. Tisto okoličje sem pre-
teklo poletje prehodil in dobro
mi je znan hrib Tabor. Se ko
sem bil komaj 12 let star, sem
šel tja z lovci. Takrat je namreč
imel moj stric Nace lovske
pravice šentjurske in grosupl-
jske okoličje. Njega krije hladna
zemlja že kakih 18 let. Čital
sem tudi, da je bošonskemu
grofu pogorela šupa z vso krmo
in da je nekdo zažgal, kajti go-
reti je začelo na štirih krajih.
Grof sedaj jamra, da nima
krme. Tudi tisti grad sem si na
obisku ogledal.

V mojem zadnjem potopisu
sem bil omenil, da v stari domo-
vini so sodnijske tožbe na dnev-
nem redu, največ radi parcelnih
mejnikov. Podobno vest sem
prejel danes v pismu, da je moj
svak Ivan Francelj, bivši Ame-
rikanec, ki sedaj stanuje v vasi
Rapevo v občini Struge, kjer
oskrbuje neko posestvo, prodal
travo sosedu, da jo pokosi. Pred-
no je dotični kosil, je Ivan za-
stavil veje ob meji. Prišel pa je
Boštan, ki ima zraven parcele
in rekel, da veje niso prav za-
taknjene, da so preveč na nje-
govem. Trdila sta vsak svoje
toliko časa, da bi Ivana Fran-
celja kmalu stalo življenje. Co-
štan je zamahnil z velikim goz-
nim krivcem (velik nož za se-
kanje vej) nad Franceljem, a k
sreči je drugi udarec odbil in
nasilneža odgnal. Francelj je
Boštana naznanil oblastem in
uvedel določitev meje pri tisti
parceli. Tožba je izpadla v prid
Francelju, toda Boštan je zagro-
zil, češ da bo že prišel čas, da
ga bo — ubil. Francelj je vlo-
žil prošnjo, da mu oblasti dovo-
lilo nositi orožje.

Boštana poznam. Tako se
imenuje po domače, piše se pa
Ivan Hribar. Svoječasno je bil
v Ameriki, v Pueblu, Colorado.
Največ je stanoval pri dobro
znanih Oplotarjih. Njega se
dobro spominjam posebno od ta-
krat, ko sem se tam zaročil in
on si je na vse načine prizade-
val, da me moji izvoljenki očr-
ni. Pisal je glede tega tudi v
staro domovino njenim staršem,
kakšnega barabeža bo dobila

njihova hči. Da je bilo njego-
vo prizadevanje le zlobna naka-
na, je dokaz v tem, da še danes
arčno živim v zakonu. Ko sem
bil preteklo poletje v stari do-
movini in sem z njim govoril,
sem opazil, da ga je bilo aam,
kajti v očeh mi ni upal pogle-
dati.

Veselica v SDD dne 13. nov.
je prilično dobro uspela, lahko
pa bi bila bolj obiskana. Poseb-
no sem pogrešal našo mladino,
na katero toliko držimo, pa tudi
nekaterih izmed naše starine ni
bilo. Zakaj tako? Pa pravimo,
da bomo izboljšali prostore! A-
ko bomo tako obiskovali Sloven-
ski dom in njegove veselice, bo
šla stvar počasi naprej.

Dne 14. novembra je pa bila
Martinova nedelja. Na to ne-
deljo so seveda vsi Martinovi gost-
je ostalih ljudi, se veselijo, pi-
jejo in gostijo, ker jim je vino
Martin kralj. Tako je slavil
svoj imendan na 14. nov. tudi
mesar in grocerist, naš znani
rojak Martin Trobentar. Slišal
sem, da je imel več obiskoval-
cev iz drugih krajev, ki so mu
prišli čestitati. Tudi jaz sem se
jim pridružil in poslušal njho-
vo lepo petje ter živahne raz-
govore, medtem ko je Martinova
žena pridno donosala razne do-
brote na mizo. Martin je izgle-
dal kakor pravi kelnar, ko je
postregel z dobro kapljico. Pri-
šlo je več rojakov, iz Clevelanda
Majk Kožar, ki vodi trgovino s
tobakom, Feliks Drenek, gostil-
ničar, Joe Glavan, mlekar, iz
Pittsburgha pa Joe Trobentar,
Martinov brat, iz Warrenja A.
Zug in Luder, iz Sharona A. Go-
golin, mesar in grocerist, L.
Godina in Jack Zagar. Tu sem
omenil le nekatere, drugi pa naj
mi oprostijo, ker se ne morem
spomniti vseh imen. Lušno pa
smo se imeli vsi, zato naj vsi
Martini živijo še mnogo let!

Anton Valentincik, 262.

Naša nedeljska predstava
Waukegan - No. Chicago. —
Vse kaže, da bodo ljubitelji
dramskih predstav napolnili na-
šo prostrano dvorano v Sloven-
skem narodnem domu v nede-
ljo, dne 21. novembra, ob 2.30
popoldne. Saj pa bo uprizorje-
na velezanimiva drama našega
pisatelja Ivana Cankarja!

V nedeljo namreč gostujejo
na odru SND diletantje dram-
skega odseka kluba št. 1 JSZ s
pomenljivo Cankarjevo dramo
"Jakob Ruda", ki jo bodo pri-
nas ponovili. Ta drama je bila
zadnje čase že večkrat opisana
v Prosveti in Proletarcu. Vsi
igralci in igralki, ki nastopajo
v tej drami, so znani kot naj-
boljši diletantje v raznih vlo-
gah. V naslovni vlogi nastopa
Frank Taucher, ki je na upri-
zoritvi v Chicagu imenitno ka-
rakteriziral Rudo. Vsi pozna-
mo stare odrske moči Franka
Udovicha, Filipa Godina in
Johna Hujana, ki se odlikuje po
svojih nastopih, dalje Alice Ar-
tack, Angelo Zaitz in Maryo
Omahan, nič manj pa tudi Jo-
žeta Turpina, Benigerja, Fran-
ka Sodnika, Vinka Ločnikarja
in Charleta Pogorela. Sodelu-
je in suflira Katka Zupancič,
masker pa je F. Godina.

Govornik bo Joško Oven, o
katerem vam pač ni treba pri-
povedovati, kdo je, saj je na na-
šem odru že večkrat nastopil in
vselej žel priznanje.

Kakor se razvidi iz razpro-
dajanja vstopnic, bo udeležba
večja kot kdaj prej. Dvanajst
(12) sodrugov in sodruginj ter
somišljenikov se je zavezelo za
prodajo vstopnic. Kakor že
večkrat prej, se je tudi za to
privedite in razprodajo vstop-
nic najbolj odlikovala Alojzija
Ogrin. Zavzela se je namreč,
da razproda 60 vstopnic. Ko
pišem te vrstice, jih je naroči-
la 70. Iz tega lahko z veseljem
pričakujemo in sklepamo, da bo
udeležba velika.

Nikakor ne smemo pozabiti,
da ne bi omenili naših tukaj-
šnjih mladih Sokolčev, ki bodo
tudi nastopili na nedeljskem
programu. Za ples pa bo sviral
Stebljev trio, ki prične igrati
ob 6. zvečer. Na videnje!

Odbor.

Ali ste že naročili Prosveto ali
Mladinski list svojemu prijatelju
ali sorodniku v domovino? To je
edini dar trajne vrednosti, ki ga
za mal denar lahko pošljete svoj-
cem v domovino.

Malo tega in onega

Ivan Molek

Sijajna novica iz Moskve!

Clevelandska Ameriška Domovina je za-
torek objavila sledečo vest:

"Moskva, 13. novembra. Sodnija v
Smolensku je dovolila razporeko nekemu
škemu, ki je prišel, da njegova žena za-
kerke in da se udeležuje pri drugih ver-
pobožnostih. Odvetnik, ki je zastopal mo-
ga, je trdil, da komunist nikakor ne more
paj živeti z žensko, ki priznava — Boga.
nem se naznanja, da je centralni koncil za
gotajsko akcijo sklenil izdati fotografske
še v španskem, ruskem, kitajskem, japons-
nemškem in poljskem jeziku. Ploče so
menjene za propagando bogotajstva. Na
ploči je na eni strani "mednarodna
bogotajev", na drugi strani pa govor ne
španskega komunisti, ki trdi, da ni
Druga ploča ima govor načelnika sovj-
propagande za bogotajstvo Jaroslavskega
govori, da je vera največja sovražnica ko-
nizma, na drugi strani je za zopet govor
garskega razbojnika Dimitrova, ki go-
"cerkev, zaveznica fašizma." Komunist
stranka je tudi razpisala nagrado v
100,000 rubljev, katere dobi oni, ki spiše
boljše komunistično "sveto pismo". Mr. N.
v Chicagu ima izvrstno priliko priti do
narja!"

Takšna je ta vest. Ker vsi Slovenci v
riki vemo, da Ameriška Domovina poroča
nico, samo resnico in nič drugega ko res-
tedaj moramo aklepati, da je gornja vest
šla iz Moskve v Cleveland takšna, kakršna
objavljena v A. D., torej tudi z repom pri-
be o mistru Molku. To je torej dokaz, da
stra Molka v Moskvi dobro poznajo, mu
upajo in ga vabijo, naj spiše komuniz-
"sveto pismo" in dobi 100,000 rub-
Najmanjšega dvoma ni, da je tako, kajti
vemo, da Ameriška Domovina poroča le re-
eo in nič drugega ko čisto resnico! ...

Zdaj pa pričakujem, da znana pittsbu-
zvezda, katere tudi piše samo resnico in
drugega ko čisto resnico — objavi vest iz
lina, resnično, avtentično vest, ki nam s-
či, da mister Hitler prijazno vabi mistra
ka, naj spiše nacijsko "sveto pismo" in do-
od njega 100,000 mark, cash v zlatu! Gle-
vesti tudi ne bo nobenega dvoma, kajti
burška zvezda vendar piše in poroča samo
nico in nič drugega ko čisto resnico! —

Ko se to zgodi — saj se bo, le pazite!
— da pa pride moj prijatelj Trunk s svojo
movito, švigajočo in treskajočo sodbo, ko
pove v dolgih pramenih peklenškega pla-
— na kateri strani je resnica, sama res-
tolsta resnica, silna resnica, jeklena res-
bogami-resnica! — Tako pa tako, to pa on-
pa tam, ni pa je, ne bo pa bo, kar bo ne bo
ne bo, bo ...

Hahaha, hehehe, hihhihi, hohohoooo! —
Ali ni lušno, ko živimo v teh lučnih č-
On with the dance! —

Brat in sestra—mož in žena

Dva mlada zakonca, ki sta se pred nek-
meseči poročila v Springfieldu v državi M-
landu, sta te dni odkrila, da sta brat in se-
Ben Ipock in njegova sestra Mary sta pri-
1918. v neko sirotilnico, ko sta izgrubila st-
Oba otroka so kmalu potem adoptirali nek
konci. Mary je prišla v hišo nekega Will-
sa, Bena je posinovil neki Syd Yocum. O-
sta potem dobila tudi ime svojih rednikov
nekem naključju sta se lansko leto sezna-
Mladi mož je dobil namreč delo v Willia-
vem obratu. Kmalu potem sta se poročila
sta te dni ugotovila, da sta brat in sestra
zahtevala, naj se njiju zakon razveljavi,
se je zgodilo še isti dan.

Za težkim vodikom—težki duš

Ameriški učenjak prof. Harold Ured iz
Yorka je odkril novo vrsto dušika, tako
"težki dušik". O njegovem odkritju pravijo
bo imelo velike posledice za moderno kem-
posebno za kemijo živil.

Prof. Ured je, kakor znano, odkril tudi
ki vodik" in je tedaj dobil za to odkritje No-
lovo nagrado. Težki dušik se razlikuje od
vadvnega po tem, da ima še dodatno enot-
atomske težji. Stroški za pridelavo 1 lb. d-
ka pa so velikanski: znašajo nič manj nego
tisoč dolarjev.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 19. novembra 1917.)

Domače vesti. V Waukeganu, Ill., se je
nesreči na lovu ustrelil Anton Mravec. B-
član SNPJ.

Delavske vesti. Rudarji v Kansasu so se
sovali proti stavki. Sklenili so, da bodo d-
med pogajanj z baroni premoaga.

Svetovna vojna. Italijani so končno us-
avstrijske in nemške čete ob Piavi. Angli-
vzeli Jafo v Palestini.

Sovjetska Rusija. Civilna vojna v Rusi-
nadaljuje v mnogih krajih. Zbilanje bo-
vikov in socialistov je padlo v vodo.

(Dalje iz prve kolone.)

iz Evrope in Azije. Združene države se
nekaj smatrajo za nekakšno "moral-
čuva" ameriških kontinentov. Ali bodo
spale?

Španski brambovci (gornja slika) ob izbruhu civilne vojne so bili
slabo oboroženi. Spodnja slika kaže del španske armade, kakršna
je danes.

(Dalje v zadnji koloni)

Vesti s Primorskega

PROBNE VESTI IZ PRIMORJA

Ajdovščina. — Dvojčka, oba fantka je dobila družina Cirila Breclja iz Ajdovščine. Goriški prefekt mu je po naročilu načelnika vlade nakazal posebno nagrado v znesku 800 lir.

Črni Vrh in Slemo. — V teh krajih so v teku preteklega leta zgradili dve obsejni kasarni na obsejni milico. Obe kasarni sta bili s primerno svečanostjo ob obletnici pohoda na Rim, blagoslovljeni.

Gorica. — V Gorici so umrli med drugimi: Kolenc Antonija, stara 88 let, Turel Josipina por. Bolkin, 70 let, Nemic Tereza vd. Maurič 83, Ipavec Franciška por. Pavletič 56, Batič Katarina vd. Kulot 77, Lavrenčič Marija vd. Pahor 72, Humar Anton 68, Rubnik Matej 61 (iz Črnega vrha).

Gorica. — Načelnik vlade je nakazal goriškemu prefektu 20 tisoč lir za po toči škodovane kmetovalce v občinah Cerklona, Smarنو, Kojško, Stanjel in Komence. Podpora naj dobijo družine, ki so v največji potrebi in so bile najhuje prizadete.

Hruševje. — Na Prevali pri Hruševju se je na ostrem ovinku prevrnil avtomobil iz Ljubljane, v katerem so sedeli Filip in Franciška Bizjak, njuna hčerka Silva in svak Anton Dolenc. Najtežje je bil ranjen Bizjak, ki si je zlomil nogo. Ostali so zadobili lažje poškodbe. Ranjence so prepeljali z avtobusom v tržaško bolnico.

Gorica. 24. oktobra je blagoslovil Margotti 102 prapora, ki so jih darovali legionarji iz vzhodne Afrike in iz Španije za domače sindikalne kmetčke fašistične organizacije. Blagoslovitvi in ostali ceremoniji je moral prisostvovati mnogo domačih kmetovalcev.

Gorica. — Sodisce je oprostil Oskarja Saksido, starega 29 let, radi pomanjkanja dokazov. Obačjen je bil, da je izvršil nemoralno dejanje nad neko mladoletno deklico.

Herpelje. — Kolesarja Ivan Fertolja, star 25 let, iz Herpelj, in Josip Milčević, sta tako nesrečno padla, da sta dobila težke poškodbe po nogah, glavi in rokah.

Ločnik. — Na polju nekega Vidoca Avgusta z Ločnika, sta kopala in iskala vojne izstrelke ter staro železo neki Josip Kumar in Izidor Pian s Podgore. Ker so jih dobili, so jih naznaili oblastem.

Podgora. — V tekstilni tovarni se je pri delu poškodoval 19 letni Anton Furlan, ki je dobil težke poškodbe na desni roki.

Postojna. — 27. oktobra je prišel v Postojno pokrajinski fašistični tajnik Grazioli, ki je, kakor smo poročali, sedaj na inspekcijah potovanjih. Mesto je bilo vse v zastavah in priredbe so bile velike svečanosti. Poklonili so se najprej v zadnjih vojnah padlim Italijanom, nato pa proslavljali 15 letni obstoj fašizma. Govoril je tudi Grazioli, ki je poudarjal pomen Postojne za italijanstvo. Govor pa je bil nenavadno umirjen, česar včasih Grazioli ni znal.

Trst. — 52 letnega Fornazarija je brenil konj in ga tako poškodoval, da bo moral ostati 15 dni v bolnici.

Sv. Lucija. — 17 letni Ciril Jermol od Sv. Lucije se je pri delu tako nesrečno obračal, da si je zlomil desno nogo v kolemar. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico.

Sv. Gorica. — Na Sv. Gori pri Gorici bodo začeli v kratkem, tako čujemo iz zanesljivega vira, graditi stavbo za drugo restavracijo. Načrti so že pripravljeni — gradbeni stroški bodo znašali okrog pol milijona lir.

Trst. — Zaradi nesrečnega izstopa iz tržaškega tramvaja se je težje pobila Ana Križman, stara 40 let. Zdraviti se bo morala mesec dni.

V Trst. — So spustili v morje ladjo za petrolej "Edwy R. Brown", ki so jo zgradili za ameriško družbo Socony-Vacuum Oil.

Vrtojba. — Sodisce je obsodilo Karla Lasiča in nekega Bezja iz Vrtojbe, prvega na dve leti, 8 mesecev zapora in na 2000 lir denarne kazni, drugega pa

na eno leto zapora in 1000 lir denarne kazni in to pogojno. Oba sta okradla tiskarno "Tipografico sociale" v Gorici in odnesla skupno za kakih 10.000 lir vrednostnih papirjev in ostalega.

Zaprti zaradi tihotapljenih konjev

Postojna, novembra 1937. — Dva meseca in osem dni zapora je dobil Jože Škerjanc, star 31 let, z Ostrožnega brda pri St. Petru na Krašu, ker je tihotapil konje. Baje ga je ovadil njegov tovariš, ki je zaprt v Trstu že več mesecev. Škerjanc pa je izjavil, da ni kriv in da ima za to priče. Te dni bodo Škerjanc odpeljali v Trst pred sodišče, kjer bo ponovno razprava.

Pogorjevo posestvo obdeluje Ente Di Rinascita Agraria

Gorica, nov. 1937. — "Ente di rinascita agraria per le Tre Venezie" je pred približno dvema letoma kupila od goriške deželne uprave obširno nekdanje Pogorjevo posestvo na desnem bregu Soče pri Pevmi. Kmalu po vojni je kupil to posestvo, ki se razteza od Grojnice do Pevnice in obsega skoraj vse pevmsko polje, tedanji goriški deželni odbor, ki je hotel tu zgraditi novo naselje. Pozneje je ta načrt izpadel in deželna uprava je dajala, kakor že prej, lastniki njive in polja v najem kmetom iz Pevme in Oslavja, ki imajo malo zemlje. Sedanja lastnica pa hoče obdelovati posestvo v lastni rezi. Letos ni oddala prejšnjim najemnikom ničesar več v najem, ampak obdelala z lastnimi delavci, in sedaj gradi ob cesti, ki pelje v Pevmo, velik, modern hlev, v katerem bo prostora, kot pravijo, za petdeset glav živine. Tudi vojne razvaline Pogorjevih hiš, mesnic in hlevov ob desni glavi soškega mostu, ki so kričale o grozotah vojne, je že skoraj odstranila in vse očedila. Brezdvomno lep napredek. Bridko je samo za tiste kmetenajemnike, ki bodo morali zdaj zaradi pomanjkanja zemlje živino odprodati in svoj domek skriti.

Delo organizacije "Opera Balilla" v Gorici

Gorica, 30. oktobra 1937. — Te dni praznuje Italija z velikimi svečanostmi petnajsto obletnico pohoda na Rim. Za to priložnost je goriška fašistična mladinska organizacija "Balilla" izdala kratek pregled svojega dela v letu XV. Organizacija se je v tem letu posebno živahno udeleževala na telovadno-sportnem in vojaškem polju, kar se je pokazalo zlasti na manifestaciji, ki se je vršila na telovadišču "Dux", kjer so se skazali zlasti mladi goriški mošketirji, ki so zavzeli prva mesta v klasifikaciji. Na to morajo biti goriške mlade črne srjace samo ponosne. V poročilu se naštevajo mesta, katera so zavzeli goriški fašistični mladci na teh tekmah. Med prvimi organizacijami v klasifikaciji so: Tolminu, Gradiški in Idriji. Med najboljšimi posamezniki "Balilla" pa so Ložar Stanislav iz Sv. Križa pri Nabrežini, Mišon Ludovik iz Gorice, Volčič

Trst. — Zaradi nesrečnega izstopa iz tržaškega tramvaja se je težje pobila Ana Križman, stara 40 let. Zdraviti se bo morala mesec dni.

V Trst. — So spustili v morje ladjo za petrolej "Edwy R. Brown", ki so jo zgradili za ameriško družbo Socony-Vacuum Oil.

Vrtojba. — Sodisce je obsodilo Karla Lasiča in nekega Bezja iz Vrtojbe, prvega na dve leti, 8 mesecev zapora in na 2000 lir denarne kazni, drugega pa

Vincenc iz Clerknege; "avant-gardisti" Pavletič Dino iz Gorice, Vodopivec Bojan in Fagnel Florijan iz Ločnika; med "malimi Italijankami" Marija Gnezda iz Idrije, "med mladimi Italijankami" Dolenc Marija iz Gorice. Potem vidimo, da imajo organizacije večje "uspehe" v mestih.

Vojaška svečanost v Gorici

Gorica, novembra 1937. — Na predvečer proslave pohoda na Rim so posvetili v fašističnem domu v Gorici sakralni v spomin padlih fašistov iz Goriške pokrajine. Blagoslovitev je izvršil Margoti, ki je ob isti priložnosti blagoslovil tudi dve zastavi. V steno so vdelana imena padlih fašistov in sicer:

"Za nacionalno idejo padli": Anton Kerševan in dva druga; "Padli v Afriki": Fortunat Raspet, Valentin Habe, Viktor Colja, Oton Pekorari, Anton Zvoček, Josip Božič, Franc Bajt, Franc Likar, Ludvik Kogelj, Karl Vidmar, Gabrijel Cufer in drugi, skupno 25 imen; "Padli v Španiji": Hilarij Kobal, Ivan Eržen in še trije.

Zopet o prometu Trsta

Trst, oktobra 1937. — O prometu Trsta smo že precej poročali. Nove številke prometa za mesec avgust kažejo sledeče stanje: avgust 1936 2.624.568 kv., avgust 1937 4.139.385 kv. Po teh številkah se je dvignil promet za 1.514.817 ali 57,7%. Po morju in železnici je prišlo letos skupno 2.622.969 kv. (1.714.848 po morju), lani pa 1.586.472 kv. (876.603 kv. po morju). Odposlanskega je bilo skupno 1.516.416 kv. (po morju 761.564 kv.). Od januarja do avgusta letos je znašal promet 34.610.004 kv., v primeri z lanskim 22.589.803 kv. Dvig znaša 12.020.210 kv. ali 53,2%. Opozorjamo tu na sankcije, o katerih često trde, da niso vplivale mnogo na promet.

Trst—mesto porok

V zadnjih letih se posebno opazja, da Trst zavzema prva mesta v statistiki porok. Tako je l. 1935. bil na prvem mestu izmed vseh italijanskih mest z 2.740 porokami, kar znaša 11 od tisoč. Leta 1936. pa je bil na drugem mestu. Številke za letošnje leto kažejo porast in bo Trst gotovo zopet med prvimi po številu porok.

Zanimivo je, da prihaja v Trst več mož za ženitev, kakor bi po razmerju padlo na Tržačane. Tako je mnogo Italijanov, ki vza-mejo Tržačanke za žene iz Južne Italije, Sicilije, Sardinije in Severne Italije, manj pa jih je iz srednje Italije. Število teh Italijanov kaže za letošnje leto precejšen porast napram Tržačanom. Dasi Trst prvič glede porok, je po številu rojstev skoraj na zadnjem mestu. Zaradi tega se da sklepati, da ni nikake vezi oz. da ne igra nikake vloge šte-vilo porok v primeri tega dejstva, ker fašisti vedno tarnajo kako malo rodovitnosti Trsta. "Rivista, mensile della città di Trieste" je prinesla članek, v katerem išče vzroke temu visokemu številu porok. Tako pride do zaključka, da privlačujejo Tržačanke tuje zaradi svoje lepote. Da so Tržačanke res lepe, o tem, da je Trst križišče dveh ras, kjer se ti dve rasi mešata. Mons. Fi-

Čevljarska unija se preseli v Washington

Prva konvencija združene unije se seznanila o velikem napredku

St. Louis. — (UNS) — Delegatje prve konvencije United Shoe Workers unije CIO so z navdušenjem pozdravili poročilo Powersa Hapgooda, v katerem je orisal velike uspehe mlade unije, odkar je bila ustanovljena kot posledica združenja dveh šibkih unij in odkar je CIO pričel kampanjo v tej industriji pred manj ko enim letom. Delegatje so zastopali nad 52.000 članov. Ob času združenja sta jih neodvisni uniji imele le okrog 16.000. Vseh čevljarskih delavcev v drželi je nad 200.000, kar pomeni še dosti dela predno jih bo unija organizirala. To nalogo je imela v vidiku tudi konvencija, ki je poskrbela, da bo Hapgood še nadalje ostal na čelu unije.

Ker on ni čevljar, je konvencija premestila, da bo na čelu organizacije namesto predsednika splošni organizator, ki bo odgovoren eksekutivi unije, toda imel bo pod seboj vse organizatorje in tudi krajevnim unijam bo dajal direktive. To je konvencija storila, ker Hapgood ne more biti izvoljen za predsednika, bil pa je izvoljen za vrhovnega organizatorja.

Glavni sedež unije je konvencija premestila iz Bostona v Washington, da bo bližje glavnega stana CIO in zveznega delavskega odbora.

Hapgood je poročal, da se je unija prvič v zgodovini čevljarske industrije utaborila in postavila na trdna tla v državi Maine, kjer je zgodaj zadnje pomlad vodila viharo stavko. Organizatorične kampanje so zdaj v teku v Marylandu, Massachusettsu, Mainu, New Yorku, Pennsylvaniji, Ohiju, Indijani, Illinoisu, Missouriju, Wisconsinu in Californiji. V New Yorku ima unija 14.000 članov, od katerih je 8000 prej spadalo k čevljarski uniji ADF. Za unijo CIO so se izrekli pri volitvah pod vodstvom delavskega odbora.

Ta industrija je zelo kaotična in sezonska z ramerom nizkimi plačami. Pogodb ima unija pri okrog 200 podjetjih. Največji problem so takozvane verižne tovarne, katere velike družbe obratujejo v malih podeželskih mestih. Hapgood je rekel, da jih čevljarski baroni selijo v mala mesta, ker jim nudijo razne koncesije, na primer proste davke in "ceneno delavstvo". Delavci v podeželskih mestih so navadno na slabšem kakor pa

lip Tommasini, škof nekdanje novogradske škofije v Istri, je v 17. stol. to le zapisal: "Ljudje so lepi, ljubijo tuje in umetnike, so ljubeznivi ter vpludni. Glede žen pa pristavlja: "Ni ga tujca, ki se ne bi ustavil, da ne bi mogel dobiti žene, kajti to mesto ima mnogo žensk, ki so lepe, rdeče in bele, ter se z lahkoto zredijo in so plodovite ter poštene."

so bili na primer prej na farmah, ker imajo nestanovitno delo in majhno plačo.

S to unijo bi se imela združiti tudi Bratovščina čevljarskih delavcev v Brooktonu, Mass. Voditelji so za združenje, toda so glasovanje preprečili rasi lokalni patriotje in politiki, po izjavi Hapgooda. Na tej konvenciji je bila zastopana po bratskih delegatih.

Konvencijo je nagovoril tudi John Brophy, direktor CIO. On je rekel, "da ne ve, kdaj bo prišlo do združenja med CIO in ADF, ali v enem mesecu ali v enem letu, toda dobro vem, da moramo nadaljevati z našim programom."

Delegatom je povedal, da je bil CIO vedno za enotno delavsko gibanje, "za tako enotnost, ki bi združila vseh 30 milijonov delavcev, ki so podvrženi organiziranju." Kako bodo izpadla mirovna pogajanja, je veliko odvisno, "koliko bodo stari poklicni voditelji, ki kontrolirajo federacijo, pripravljeni opustiti zastarele ideje in priznati potrebo industrijskega unionizma v masnih industrijah."

Gonja proti gozdarski uniji CIO

Podjetniki in oblasti na zapadu v zaroti proti uniji

Seattle, Wash. — (FP) — Najnovejša poteza podjetnikov proti mladi uniji lesnih delavcev CIO je pridobitev na svojo stran imigracijskih oblasti, ki so odredile, da mora predsednik unije Harold Pritchett, Kanadčan, zapustiti Združene države do 22. novembra.

Pritchett je že pred več časom vložil prošnjo za stalno rezidenčno vizo pri imigracijskih oblasteh, toda iz Washingtona se ni dobil odgovora. Zdal ga pokrajinski imigracijski urad skuša izgnati in mu s tem sabraniti, da se ne bi mogel udeležiti druge konvencije unije, ki se prične v Portlandu, Ore. 8. decembra.

V Portlandu se je sedem družb odprto zvezalo s tesarako unijo, od katere so se lesni in gozdarski delavci odcepili. Enostavno so zaprle sedem žag in izprle 3.500 lesnih in 6000 gozdarskih delavcev. Pritchett pravi, da je ta poteza proti uniji le pretveza, ker bi radi alabega trga morale lesne tovarne itak počivati. Lesna industrija obratuje le 58% od normale. Unija CIO ima 100.000 članov v 11 državah in dveh kanadskih provincah, kjer ima 198 postojank.

Hyatt prevzame McGradyjevo pozicijo?

Kampanja eksekutive Ameriške delavske federacije

Washington, D. C. — (FP) — Uradniki Ameriške delavske federacije so aktivni v kampanji, da predsednik Roosevelt imenuje G. E. Hyatta, legislativnega reprezentanta unije pošttnih klerkov, za delavskega pomožnega tajnika. Ta pozicija je izpraznjena, odkar je resigniral Edward F. McGrady.

Prvi kandidat je bil Robert Watt, tajnik državne delavske federacije v Massachusettsu, toda proti njegovemu imenovanju je nastala opozicija v nekaterih delavskih krogih. Zdal je eksekutivni svet ADF poslal pisma vsem državnim delavskim federacijam in centralnim unijam, ki so vključene v federacijo, naj pritiskajo na Roosevelta, delavsko tajnico in načelnika poštnega departamenta Farleyja, da Hyatt dobi McGradyjevo pozicijo. Hyatta podpirajo vsi člani eksekutive Ameriške delavske federacije in predsedniki skoro vseh narodnih in mednarodnih unij ADF.

Hyatt je bil prej član bratovščine železniških strojevodij in kurjačev.

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveta"? Podpirajte svoj kraj!

Slovenska Narodna Podporna Zveza

2637-59 So. Lawrence Ave. Chicago, Ill.

GLAVNI ODBOR
UPRAVNI ODBOR:

Vincent Culinar, predsednik	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vlah, gl. tajnik	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
Lawrence Gradisek, pomoč. taj.	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
John Vozjak, gl. blagajnik	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
John Gulin, upravitelj glavnice	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
John Melch, vršni glavnice	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

PODPREDSEDNIKI:

Andrej Vidich, prvi podpredsednik	349 Russell Ave., Johnstown, Pa.
Frank Bolha, drugi podpredsednik	123 S. 15th St., Milwaukee, Wis.
John Polster, 3. podpredsednik	227 W. 23rd St., St. Paul, Minn.
Charles Sarnik, 4. podpredsednik	2507 W. 63th St., Cleveland, Ohio
John Klamm, 5. podpredsednik	414 Todd St., La Salle, Ill.
Edward Tomich, 6. podpredsednik	1827 S. Tremont Ave., Chicago, Ill.

GOŠPODARSKI ODBOR:

Math Petrovich, predsednik	223 E. 151st St., Cleveland, Ohio
Vincent Culinar	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vlah	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
John Vozjak	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
John Gulin	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
John Melch	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
Joseph Kozan	1404 S. Lombard Ave., Scranton, Ill.

POSLOTNI ODBOR:

John Gulin, predsednik	414 W. Hay St., Springfield, Ill.
Frank Bolha	123 S. 15th St., Milwaukee, Wis.
John Polster	227 W. 23rd St., St. Paul, Minn.
Charles Sarnik	2507 W. 63th St., Cleveland, Ohio
John Klamm	414 Todd St., La Salle, Ill.
Edward Tomich	1827 S. Tremont Ave., Chicago, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Frank Bolha, predsednik	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
John Polster	227 W. 23rd St., St. Paul, Minn.
John Melch	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

Turčija se spustila v oboroževalno tekmo

Ankara, Turčija, 18. nov. — V turški vladi se je pokazalo več novih obrazov ob petnajstletnici obstoja republike, toda predsednik Kemal Ataturk je še vedno na krmilu. Jelal Bayar, bivši ekonomski minister, je nasledil generala Ismeta Inona kot premier, dočim je dr. Tewfik Rustu, ki je bil več let zunanji minister, dobil dolge počitnice. Kemal je večer naznanil, da Turčija ne bo zadržala za drugimi državami v oboroževalni tekmi. Povedala bo slasti svojo oboroženo silo v zraku, da se bo lahko kosala z drugimi državami. Kemal je dalje rekel, da bo Turčija tudi v bodočnosti podpirala politiko Lige narodov, v kateri je vključena.

Kompanijska unija zaprla vrata

Detroit, Mich. — Kompanijska unija v Chryslerjevih tovarnah je bila razpuščena, ko so vsi njeni uradniki stopili v unijo združenih avtnih delavcev. Njen urad je bil, ko je bila na visku svoje moči, prava orožarna. Organizatorji te "unije", ki so prejimali \$70 na teden, so bili oboroženi z revolverji.

Elinore Herrick brani delavsko razsodišče

(Nadaljevanje s 1. strani.)
pa jih je a to pogodbo skušala potisniti v unijo ADF.

Mednarodna unija elektrikov ADF je zdaj silovito napadla zvezni delavski odbor v velikih in dragih oglaših v newyorških listih. Pravi, da bo proti temu delu nastopila tudi na sodišču.

BOLJŠA KAVA

Dodajte Francove cikrije v vašo škodelico ali perkolator, kadar pripravljate kavo. FRANCOVA CIKORIJA bo napravila vašo kavo okusnejšo in boljšo.

Na prodaj v vseh boljših grocerijah in prodajalnah kave. Kupite eno škatljo še danes.

VI ne poznate okusa purana dokler ga niste pekli v

Automatičnem plinovim štedilniku

• Poleg, da nakup stane manj in manj uporablja, vam avtomatičen plinov štedilnik prihrani ure kuhinjskega dela.

Nov plinov štedilnik ima avtomatično kontrolo v peči, ki je odpravila "pašnjo na peč" — drži peč v temperaturi, ki jo določa predpis — jamči praznjenje in pečenje v peči perfektno. Nov valič hitrosti pražilec pripravi meso mehkeje — in daje več sočnosti — v krajšem času. In novi vrhni grelec se sam vžiga avtomatično, s tem da obrnete vijak in vam da kakršnokoli visokost gorilne lahaj!

Sami se lahko pripravite kotiko več udobnosti je s kuhanjem na avtomatičnem plinovem štedilniku. Sedaj lahko dobite krasen nov model, ki bo odgovarjal vašim potrebam in vašemu času. Ogledajte si celo vrsto novih plinovih štedilnikov na vsi bližnji Peoples Gas razstavi.

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveta"? Podpirajte svoj kraj!

Slika kaže eksplozijo bombe, ki so jo vrgli japonski letalci na železniški most v bližini Hong konga, Kitajske.

F. M. DOSTOJEVSKIJ:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s epilogom — Poslovni Vladimir Levitš

Maščevalnosti ni čutil do nikogar, niti do Samsonova ne. Korakal je po ozki gozdni stezi, brez misli, kakor izgubljen, z "izgubljenimi ideji", niti malo ne pazel na to, kam gre. Prvo dete, ki bi ga bilo srečalo, bi ga bilo lahko premagalo, tako zelo je mahoma obnemogel z dušo in telesom. Naposled je vendar nekako prišel iz gozda: mahoma so se razgrnila pred njim požeta, gola polja v nepregledni širjavi. "Kak obup, kaka smrt vse na okrog!" je ponavljal, ko je stopal dalje, vse venomer dalje...

Rešil ga je voz, ki ga je došel: izvošček je peljal nekoga starca, trgovca, po stranski poti. Ko so bili vstric, je Mitja vprašal za pot in izkazalo se je, da sta tudi ta dva namenjena v Volovsko. Jeli so se pogajati in Mitja je bil sprejet za sopotnika. Čez kake tri ure so dospeli. Na Volovski postaji je Mitja takoj naročil konje do mesta, obenem pa je zdajci začutil, da ga tare neznozen glad. Med tem, ko so zaprezali konje, so mu pripravili jajčnico. Pojedel jo je v trenutku, pojedel ves veliki vogal kruha, pojedel klobaso, ki se je bila nekako našla, in popil tri kozarce vodke. Ko se je tako pokrepčal, je postal spet hrabrejši in v duši se mu je zjasnilo. Drevil je po cesti, priganjal voznika in zdajci zasnoval nov, to pot "neizpremenljiv" načrt, kako dobi še do drevi "ta preklesti denar". "In če pomislim, če le pomislim, da gre človeku zaradi teh beraških treh tisoč vsa uroda po zlu!" je vzdihnil zaničljivo. "Se danes se mora odločiti!" Da ni bilo neprestane misli na Grušenjko in na to, ali se ni z njo kaj zgodilo, bi se bil nemara spet čisto odobrovoljil. Toda misel nanjo se mu je kakor oster nož vsak trenutek zadirala v dušo. Naposled sta vendar že dospela v mesto in Mitja je takoj odhitel h Grušenjki.

III

Zlatokopi

To je bil tisti Mitjev poset, o katerem je Grušenjka s takim strahom pripovedovala Rakitinu. Ona je takrat pričakovala svojega "ala" in je bila zelo vesela, da Mitje ne včas ne danes ni bilo v vas; če Bog da, je mislila, ga morda vse do njenega odhoda ne bo — a tedajci je mahoma pal z neba. Vse ostalo nam je znano: da bi se ga otrsela, ga je takoj pregovorila, naj jo spremi h Kuzni Samsonovu, kamor se ji, tako je dejala, strašno mudi, da bo "šela denar", in ko jo je Mitja spremljal in se je pred Kuzmovimi vrati poslovala od nje, ji je moral obljubiti, da pride ob dvanajstih ponoči in jo spet spremi domov. Tudi Mitja je bil vesel tega načrta: "Sedela bo pri Kuzmi in po tem takem ne pojde k Fjodoru Pavloviču... če le ne laže," je takoj dodal. A kolikor je mogel videti, menda ni lagala. Njegova ljubosumnost je bila namreč baš take vrste, da si je jel med ločitvijo od ljubljenke ženske takoj predstavljati Bog si ga vedi kake strahote, češ, kaj se z njo godi in kako ga "vara", ko pa je spet prišel k njej, ves pretrsen in ubit in končnoveljavno uverjen, da se ji je vendarle posrečilo "izdati" ga, se je že ob prvem pogledu te ženske takoj prerodil z duhom, takoj pozabil sleherni sum in z radostnim osramočenjem ošteval samega sebe zaradi svoje ljubosumnosti.

Ko je pospremljal Grušenjko, je zdiral domov. O, toliko posla ga je še čakalo danes! A zdaj mu je bilo vsaj lažje pri srcu. "Le a Smerdjakovim bi moral čim prej govoriti, da zvem, ali se ni snoči kaj zgodilo in ali ni ona nemara prišla k Fjodoru Pavloviču — uh!" mu je šinilo po glavi. In tako se je ljubosumnost že spet oglašila v njegovem nemirnem srcu, še preden je utegnil priteči do svojega stanovanja.

Ljubosumnost! "Othello ni ljubosumen, ampak zaupljiv," je pripomnil Puškin, in že ta edina opazka prča o nenavadni globokomunosti našega velikega poeta. Othellova duša je samo strta in ves njegov svetovni nazor je

skajlen, ker je njegov ideal poginil. Toda Othello se ne bo skrival, vohunil in oprezal: on je zaupljiv. Narobe, njega je bilo treba navajati, pehati ga naprej in ga na vso moč podžigati, da je vobče jel domnevati nezvestobo. Pravi ljubosumnik je čisto drugačen. Niti predstavi si ni moči vse sramote in npravnstvene propalosti, s katero se je ljubosumnik zmožen sprijazniti, ne da bi ga količkaj pekla vest. In vendar ni moči trditi, da bi bile to same prostake in umazane duše. Narobe, tudi ljudje z visokim srcem in čisto ljubeznijo, polno poštvalnosti, so zmožni, da se obenem skrivajo pod mize, podkupujejo najbolj podle ljudi in pristajajo na najostudnejše blato vohunstva in prisluškovanja. Othello se za nič na svetu ne bi bil mogel sprijazniti z iznevero — ne da je ne bil mogel odpustiti, a sprijazniti se ne bi bil mogel z njo — čeprav je bila njegova duša krotka in nedosežna kakor otrokova.

Drugače je s pravim ljubosumnikom: težko si je predstaviti, na kaj vse more pristati, s čim se sprijazniti in kaj odpustiti nekateri ljubosumniki! Prav ljubosumniki so tisti, ki najhitreje odpustajo, in to vedo vse ženske. Ljubosumnik je sila kmalu (seveda šele po strašnem prizoru) nagnjen k temu, da odpusti, na primer, iznevero, ki je skoro že dokazana, objeme in poljube, ki jih je že sam videl, samo da se more — na primer — ob istem času kakorkoli uveriti, da je bilo to "poslednjikrat" in da bo njegov zopernik od te ure izginil in odpotoval na konec sveta, ali pa da jo on sam odpelje kamorkoli v tak kraj, kjer se ta strašni tekmeč ne bo nikoli več pokazal.

Seveda nastopi taka sprava samo za uro, zakaj tudi če bi zopernik res izginil, bi si že drugi dan izmislil novega in bi postal iznova ljubosumen. In človek bi se vprašal, kakšna mora biti ta ljubezen, ki je treba toliko oprezati za njo, in koliko je neki vredna, če jo je treba tako krčevito stražiti. A prav tega ne bo resničen ljubosumnik nikoli razumel, čeprav natišči med njimi tudi na visokosrčne ljudi. Znamenito je tudi to, da prav ti ljudje z vzvišenim srcem kadar stojijo kje v kaki čumnatosti in vlečejo na uho in vohunijo, s svojimi "vzvišenimi srci" sicer dobro čutijo vso sramoto, ki so sami radovoljno zagazili vanjo, vendar pa, vsaj za tisto minuto, dokler stoje v tisti čumnatosti, nikoli ne čutijo očitkov vesti. V Mitji je ob pogledu na Grušenjko takoj utihnila vsa ljubosumnost in za trenutek je postal zaupljiv in plemenit in se je celo sam preziral zaradi svojih grdih čuvstev. A to je samo pomenilo, da je bilo v njegovi ljubezni do te ženske nekaj veliko višjega, nego je sam slutil, ne pa sama strastnost, ne samo tisti "vzhib telesa", o katerem je pripovedoval Aljoši. Kakor hitro pa je Grušenjka izginila, jo je pričel Mitja takoj spet dolžiti vsakotere nizkosti in nezvestobe. Očitkov vesti ni čutil pri tem prav nikoli.

In tako je ljubosumnost iznova vzkopela v njem. Vsekako se je bilo treba podvizati. Glavno je bilo, da si priskrbi za prvo silo vsaj malce denarja. Včerajšnjih devet rubljev je bilo skoro docela potrošenih za pot, in brez denarja, to ve vsak, ne moreš napraviti niti koraka. Toda Dmitrij je bil obenem s svojim novim načrtom še preje, na vozu, premislil tudi to, kje dobi za prvo silo. Imel je dvojico dobrih pištol za dvojob z naboji vred, in če jih doslej še ni bil zastavil, jih je hranil le zato, ker je ljubil to stvar bolj od vsega, kar je imel. V gostilni "Pri prestolnici" se je bil že zdavnaj površno seznanil z nekim mladim uradnikom in po naključju zvedel, da je ta samski in zelo imovit uradnik strasten ljubitelj orožja, da kupuje pištole, revolverje in kinžale ter jih razobeša doma po stenah, jih razkazuje znancom in se hvali z njimi, da je mojster v razlaganju sestava katerega samokresa, češ, kako ga je treba nabiti, kako sprožiti itd. (Dalje prihodnjik.)

nim skopuhom. Vedi, da se bom ločila!"

Gesler se je popraskal po glavi. "To pa zdaj že ni več šala. Naj mi le poskusi priti pred oči! Niti centa več ne dobi zdaj od mene! Za to se bo še pošteno pekočila!"

Tom je čakal. Čakal je eno uro, čakal je dve uri.

Polnoč se je že bližala, Jeanette se pa še ni vrnila.

Telefoniral je vsem ženiniim znancom, toda ti mu niso vedeli o njej ničesar povedati. Odprl je omaro in je prebrskal njene stvari. Vse je bilo na svojem mestu. To ga je nekoliko pomirilo; kajti če bi ga Jeanette zares nameravala zapustiti, bi bila pobrala vse, kar je njenega, kakor je to nekoč storila.

"Le kaj naj to pomeni? Ali me nemara hoče samo prestrašiti?"

Ni si mogel pojasniti, da ga je zares zapustila. Nemirno je hodil po sobi gor in dol in je kadil cigareto za cigareto.

Natanko o polni polnoči je zabrel telefon.

Tom je hlastno dvignil slušalko. "Halo! Kdo je tam?"

"Tu je glavno ravnateljstvo, delniške družbe 'Denar ali življenje'..."

"Kako? Kdo je tam?"

"U s m i j e na podzemeljska družba za preprečevanje neke velike bližajoče se nesreče. Proti odkupnini lahko to krvoprelitje preprečite."

Geslerju so stopile na čelo znojne kaplje.

"Ne... ne razumem vas prav..."

"Ugrabili smo vašo ženo. Odkupnina znaša pet tisoč dolarjev."

"Pet tisoč dolarjev?"

"Ali boste plačali? Da ali ne?"

"Ali ne bi malo popustili?"

"Mi ne barantamo."

"Tri tisoč dolarjev."

"Škoda časa."

"Štiri tisoč."

"Sram vas bodi! Življenje vaše žene je na kocki in namesto da bi vse žrtvovali za njeno osvoboditev, še prav klavno barantate. Če boste tako nadaljevali, potlej vam bomo zvišali odkupnino na deset tisoč dolarjev."

"Prosim, saj bom plačal pet tisoč dolarjev."

"V redu. Jutri ob desetih zvečer počakajte na koncu Hudsonove Avenije pri mostu na črn avtomobil. Teh pet tisoč dolarjev vrzite skozi odprto okno v voz in pojditte mirno dalje. Ko boste prišli domov, vas bo žena že čakala."

"Uboga Jeanette, koliko strahu mora revica pretrpeti!"

"Bodite brez skrbi! Madam se počuti kar najbolje. Lepo vas pozdravlja in vas prosi, da ne prijavite policiji; kajti če bi vzela policija stvar v roke, potlej je njenemu življenju odklenalo. Lahko noč in dobro spite!"

"Lahko noč!"

II.

Drugi dan o polni enajstih ponoči je bila žena doma.

"Možiček, ko bi le vedel, kako vljudni in obzirni so ti razbojnik! Vodja mi je spoštljivo poljubil roko in je pri priči dovolil, da so me dali v ženski oddelk. In po potreba — prvovrstna!"

"Nu, jim bom pa poslal še kakšen dolarček."

"Odveč. V petih tisočih dolarjih je vse vračunano. Glej, da ti ne pride na um, da bi jim pošlal denar!"

"Ljuba ženica, tebi menda lahko zaupam. Pri gangsterjih si bila čisto zastoj v gostih. Ček za pet tisoč dolarjev je bil namreč ponarejen."

Žena je zmeheno zastrmela vanj.

"Takšna sramota!" je tedaj bridko privrelo iz nje. "Zdaj pa imam! Do kosti sem se blamirala!"

"Zakaj?"

"Saj me vendar ni nihče ugrabil! Odšla sem v hotel Excelsior in sleherni, ki ti je telefoniral, je dobil od mene lepo nagrado. Tudi avtomobil sem bi bila sama najela. Tako, zdaj sem ob vse svoje prihranke."

Ihte se je naslonila na mizo.

"Hotela sem zaslužiti pet tisoč dolarjev, pa sem takole nasledla!"

Brezimno pismo

Napisal G. Neville

(Mož kaže ženi pismo, ki mu ga pa ta istrga iz rok.)

On: Danes sem dobil tole brezimno pismo. V njem berem, da...

Ona (čita polglasno): "Ljubi prijatelj! Najbrže še ne veste, da vas vaša žena že dolge mesece vara, čeprav čvkaže to še vračbi na strelah. Zato vam to povem jaz. Ne morem verjeti..."

On: To so torej tvoji obiski pri prijateljici Kitty, a?

Ona: Sram te bodi, da posvečam brezimnim pismom, tolikšno važnost! Takšne čenče bi kdo drugi kratko in malo vrgel v koš!

On: Kdo drugi že, jaz pa ne! Kar najvjudneje bi te prosil, da mi takoj poveš...

Ona: Povem? Samo smejem se lahko, da se zaradi brezimnega pisca tako razburjaš!

On: Oddaljuješ se od predmeta. Hočem, da mi poveš, kaj...

Ona: ... kaj mislim o brezimnem obrekovalcu. Da je podlež, strahopetnež, ki ne bi tega, kar je pisal, po nobeni ceni priznal. To mislim o njem, da veš!

On: Moram te opozoriti, da današnje pismo ni prvo, ki me je opozorilo na tvojo nezvestobo.

Ona: Torej si mi vse do zdaj molčal, da si takšna pisma že prej dobival.

On: Seveda. Priznam. Hotel sem pač...

Ona: ... imeti skrivnosti pred menoj. In to se ti je do danes tudi posrečilo. Ali te ni prav nič sram, da si tako neodkrit nasproti svoji ženi?

On: Rad bi samo vedel, kam prav za prav meriš s svojim besedičenjem.

Ona: Enkrat za vselej ti povem, da bom v bodoče odprla vsa tvoja pisma. Ne pustim, da bi te takšni brezimni pisci pitali s takšnimi podlimi lažmi.

On: Tako? Torej zares nameravaš odpirati moja pisma? Ali se ti to častno zdi?

Ona: Častno — častno! Ali je morebiti častno, pisati brezimna pisma? ... Sicer pa, povej mi rajši, koliko takšnih pisem si prav za prav že dobil?

On: Z današnjim vred sedem.

Ona: Sedem! Pravilčno število! Ali si res še tako otročji, da verjameš takšnim praviljicam?

On: Le nikar tako odločno, prosim!

Ona: Če bi bil res tako odločen, bi tem brezimnim poštnjakovičem stopil malo na prste in bi stvar spravil na dan!

On: Saj tudi bom! Le zanesi se! Še danes bom...

Ona: Kaj nameravaš?

Skupina kitajskih vojakov v bližini železniškega kolodvaja v Šanghaju.

On: Odšel bom na policijo in bom stvar prijavil. Samo nekaj ti rečem, ljuba moja...

Ona: To je res tebi podobno! Ibi na policijo, se zdi tebi odločnost?

On: Kako bi pa ti stvar razčistila?

Ona: Čisto preprosto. Vsem tem sedmim lopovom, ki jih imam na sumu — in moj sum me nikdar ne vara — bom kratko in malo pisala!

On: Pisala jim boš? Ali ne veš, da si boš s tem nakopala sedem tožb zaradi razžaljenja časti?

Ona: Tako lahko misliš res samo ti! Saj jim bom vendar brezimno pisala!...

NA STANOVANJE S HRANO ali brez hrane se sprejme me, po zmerni ceni. Oglašite osebno na: 1833 W. 22nd Pl. Chicago. (Ad)

SLOVENSKA NARODNA PORNA JEDNOTA

Izdaja svoje publikacije in posebno list Prosveto za koristen potrebno agitacijo svojih društev in članstva in za propagando drugih pornih organizacij. Vsaka gantacija ima običajno glasilo. Torej agitatorični dopis in naznanila drugih podpor organizacij in njih društev se ne pošiljajo listu Prosveto.

NAROCITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in priteže eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveto stane za vse članke, za članke ali nečlane \$6.00 za eno leto naročnino. Ker pa člani še plačajo pri acesmentu \$1.20 za tednik, se jim to priteže k naročnini. Torej sedaj ni varoka, reči, da je list predrag za članke S.N.P.J. List Prosveto je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveto je:

Za Zdrnič države in Kanado \$6.00	Za Cicero in Chicago je... \$7.50
1 tednik in..... 4.00	1 tednik in..... 6.00
2 tednika in..... 3.00	2 tednika in..... 5.10
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in..... 3.90
4 tednike in..... 1.90	4 tednike in..... 2.70
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... 1.50
Za Evropo je..... \$9.00	

Izpolnite spodnji kupen, priložite potrebno vrsto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahvaloval sam svoj list tednik, bode moral tisti član in dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vrsto listu Prosveto. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vrsto naročniku.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vrsto \$.....

1) Ime.....Čl. društva št.....

Nazlov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2).....Čl. društva št.....

3).....Čl. društva št.....

4).....Čl. društva št.....

5).....Čl. društva št.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnik knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drug

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene zmerno, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vsa ušesna pojasnila

Ugrabljen žena

Napisal M. Erdody

I.

Nasprotni značaji se ne privlačujejo zmerom. Včasih se tudi odbijajo. Posebno, če se nasprotja razvijajo v zakonu. Gospod Tom Gesler je bil skop, njegova žena pa razsipa. Zato ni prav nič čudno, da je prišlo do vsega mogočega, samo do sreče.

Prepiri se zdaleč niso vaelej spremljajoči znaki izpolnitve ljubezenskih sanj. Razprtije, ki so se med Geslerjem in njegovo ženo iz dneva v dan neprestano ponavljale, so nazadnje pripeljale tako daleč, da sta se oba zakonca počutila dobro samo takrat, kadar drug drugega nista videla.

Gospod Tom Gesler je imel v New Yorku zelo dobro uspevačo banko. V uradu je zmerom sanjal o svoji ženi. Prav tako je pa tudi žena, dokler je bil mož zdoma, sanjala najlepše sanje o grečnem zakonu. V takem san-

jarjenju je bil Tom pogosto zelo radodaren in mu ni bilo prav žal denarja, če je šlo za to, da bo svojo ženo razveselil s kakšno koli malenkostjo, pa najsi so bili to samo briljantni uhani ali pa prava biserna ogrlica.

Gesler je komaj čakal, da bo prišel domov. Davi ata se že spet razšla v prepiru, ker je Tom svoji ženi grobo odbil njeno željo in ji ni hotel kupiti večerne obleke za pet sto dolarjev. In ko se je zdaj v svojem avtomobilu vozil domov, si je pošteno prizadeval, da bi bil pri poklonih prizanesljivejši.

"Tri sto dolarjev že še žrtvujem za večerno obleko, pet sto pa nikakor ne."

Toda čim bolj se je bližal domu, toliko bolj je koprnela njegova popustljivost. In ko je iz garaže pogledal gor proti oknu svoje vile, kjer ga je Jeanette navadno pričakovala, je iz velike vsote ostalo samo še sto dolarjev.

"In niti centa več!"

Stopil je na vrh in odprl vrata.

Stanovanje je bilo prazno.

Zdajci se je Gesler spomnil, da je bila njegova žena rekla:

"Niti minute ne ostanem več v tej hiši. Saj je vendar nemogoče, da bi človek živel s tak-

Cesta v Moskvi, ki vodi do prostora, kjer bo kmalu stala nova sovjetska palača.